

Igehirdetés. Elhangzott a Tatai Református Gyülekezetben

2015. április 5-én, húsvét vasárnap délután.

Kezdő ének: 352. dicséret 1. verse

Főének: 349. dicséret mind a 6 verse

Textus: Timóteushoz írt első levél 3. rész 14-16. verse „Ezeket pedig abban a reményben írom neked, hogy hamarosan eljutsz hozzád. Ha pedig késnék, ezekből tudd meg, hogyan kell szolgálnod az Isten házában, amely az élő Isten egyháza, az igazság oszlopa és erős alapja: Valóban nagy a kegyesség titka: aki megjelent testben, igaznak bizonyult lélekben, megjelent az angyaloknak, hirdették a népek között, hittek benne a világon, felvitetett dicsőségben.”

Kedves Testvéreim!

Két héttel ezelőtt és az elmúlt vasárnapon is ugyanez az alapige hangzott el a délelőtti istentiszteleten. Elmondtam mindkét alkalommal és elmondom most is, hogy ennek az igeszakasznak akkora gazdagsága van, hogy azt kimeríteni nagyon nehezen lehet. Valószínűleg most sem fogjuk kimeríteni, így még a himnusz tartalmi részével foglalkozunk majd az elkövetkező vasárnapon. Három jól érzékelhető részre tagolódik a felolvasott igeszakasz. Arra, hogy mit üzen Isten Pál apostol személyes rendelkező szavain keresztül, hogy mit tudhatunk meg az egyház lényegéről, és mi az, amit megérthetünk a kegyesség titkáról, mondhatom azt is, hogy a húsvéti hit titkáról. A mai napon tehát a harmadik részlettel foglalkozunk, annak is az első néhány szavával: „Valóban nagy a kegyesség titka.”

Itt tehát titokról van szó. Mondhatom úgy is, hogy rejtett üzenetről, amit csak az ért meg, akinek szól. Gyerekkorom egyik kedvenc regénye volt a Sándor Mátyás című regény. Ebben úgy leveleztek egymással az összeesküvést előkészítők, hogy készítettek egy sablont, amin különböző helyen voltak lyukak. Ha forgatták a szöveg fölött, akkor az egymás után leírt betűk kiadták azokat a mondatokat, amiket meg akartak egymással osztani. Senki nem tudta elolvasni a levelet, csak az, akinek ez a sablon a birtokában volt. Sablon nélkül csak értelmetlen betűtengert láttak maguk előtt azok, akiknek ez a kezébe került. Isten is, amikor az Ő titkát kijelenti nekünk, akkor nem tesz semmi mást, minthogy egy ilyen sablont ad a kezünkbe, hogy megértsük az Ő üzenetét. Ezt írta le Pál apostol is az Efézusi gyülekezetnek: „úgy tetszett neki, hogy megismertesse velünk az ő akaratának titkát” (Ef. 1.9).

Húsvét ünnepén pedig beszélnünk kell arról, hogy Isten titkairól az egyik legnagyobb kijelentése éppen a feltámadás. Ezzel zárul le ugyanis a megváltás folyamata. Krisztus eljött a földre, hogy aztán szenvedésével, ártatlan halálával elvegye a bűneinket. Amit azonban nem szabad elfelejteni, hogy az igazolás, a pecsét a történeteken a húsvéti esemény, a feltámadás. Húsvét nélkül beszélni a nagypéntekről olyan, mint amikor felolvasunk egy levelet, amiről hiányzik az aláírás és hitelesnek fogadjuk el. Nagypéntekkel lezárult minden, ami lényeges, de a hitelesítés húsvétkor történt meg. Isten kijelentésének csúcsa tehát húsvét, amit csak az ért meg, akinek a kezében van a sablon, aki már találkozott Jézus Krisztussal. Ez is titkos üzenete Istennek a számunkra.

A titkot tehát ismerhetjük, hiszen a Mindenható kijelentette nekünk. Pál apostol erre gondolva három jellemzőjét írta le a titoknak. Egyről lesz bővebben szó, kettőről rövidebben. Ez a hitnek vagy ahogyan itt hallottuk a kegyességnak a titka. A kijelentett titok tehát Isten felé, a hit felé, a feltámadott Krisztus felé terelget minket. Olyan különleges dolog ez, amit csak azok érthetnek meg, akik személyesen találkoztak Jézussal. Mondhatjuk úgy is, hogy itt valami titkos ismeretről, idegen szóval misztikus tudásról van szó. Ez az, ami a hit felé vezet minket, ami a hitben megerősíti a lelkünket.

Sajnos mi reformátusok úgy gondoljuk, hogy ez a misztikusság a mi hitünkbe nem fér bele. A misztika olyan, ami nem egyeztethető össze velünk. Csakhogy a Szentírás szerint létezik a misztika, vagyis a hitben meglévő titkos tudás. Erről tudott a keresztyénség nagyon sokáig és ez a titokzatosság volt az, ami miatt a kívülállók furcsán néztek a Krisztus követőire. Úgy gondolták, hogy azért titkolóznak, mert törvénytelen dolgokat tesznek. Egészen értelmetlen dolgokkal vádolták meg őket. Az úrvacsora kapcsán felvetették, hogy embervért isznak. A testvérek szeretetteljes kapcsolata miatt törvénytelen kapcsolatokkal vádolták őket. Az első keresztyének mégis tudatában voltak annak, hogy a Krisztusról szóló tudás titkos, vagyis misztikus ismeret. Ahogyan aztán később a középkori teológusok megfogalmazták, a misztikus ismeret útja három lépésből áll. Ott van a megtisztulás útja, a megvilágosodás útja és az Istennel való egyesülésnek az útja.

Ha komolyan vesszük a Heidelbergi Káté szavait, akkor ugyanezt a hármasságot fogalmazza meg a mi hitvallási iratunk is. A második kérdése így hangzik: „Hány dolgot kell tudnod avégett, hogy ebben a

Igehirdetés. Elhangzott a Tatai Református Gyülekezetben

2015. április 5-én, húsvét vasárnap délután.

vigasztalásban boldogul élhess és boldogul hallhass meg?” Erre a választ így adja meg a Káté: „Hármat: először, hogy mily nagy az én bűnöm és nyomorúságom; másodsor, hogy mily módon szabadít meg Isten minden bűnömből és nyomorúságomból; harmadszor, hogy milyen hálával tartozom neki e megszabadításért”. Megtisztulás csak akkor van, hogyha tudom miből kell megszabadulnom, tehát tudom, hogy milyen nagy a bűnöm és nyomorúságom. Megvilágosodás csak akkor van, ha megértem, hogy mit tett értem Isten, vagyis tudom, hogy miként szabadulok meg a bűnömtől. Egyesülés pedig csak akkor van a Mindenhatóval, hogyha az életem Isten akarata szerint zajlik tovább, vagyis a hálából Istennek tetsző élet fakad. A záró lépés tehát a misztikában az, hogy a hívő lélek eggyé válik Istennel. Pál apostol írta le ugyanezt: „többé tehát nem én élek, hanem Krisztus él bennem.” (Gal. 2.20) Vajon mi ez, ha nem a misztikus, vagyis titkos hit megfogalmazása?

Sőt, még ennél tovább is megyek. Amiről keveset beszélünk, hogy az úrvacsorában is ez a titkos egyesülés történik meg lélekben Krisztussal. Amikor úrvacsorázunk, akkor nem csak a kenyér és a bor van jelen, hanem a Szentlélek által Krisztus maga. A lelkében jelen lévő Jézussal egyesül a mi lelkünk. Átéljük azt, hogy Jézus teste értem töretett meg, vére pedig értem ontatott ki a keresztfán.

Ismét csak hadd utaljak a Heidelbergi Káté szavaira. Amikor az a kérdés felmerül, hogy miért nevezi Jézus a kenyeret a testének, a bort pedig vérének, akkor ezt a választ olvashatjuk: „Nagy oka van annak, hogy Krisztus így beszél; nemcsak arra akar ezáltal tanítani bennünket, hogy amint a kenyér és a bor táplálja földi életünket, ugyanúgy az Ő megfeszített teste és kiontott vére valóságos étele és itala a lelkünknek az örök életre, hanem, mi több, e látható jeggyel és záloggal bizonyosakká akar tenni minket afelől, hogy mi a Szentlélek munkája által olyan bizonyosan részeseivé válunk az Ő valóságos testének és vérének, amilyen bizonyos az, hogy e szent jegyeket az Ő emlékezetére testi szánkba vesszük, továbbá hogy az Ő szenvedése és engedelmessége olyan bizonyosan a mienk, mintha mi magunk szenvedtünk volna és tettünk volna eleget a bűnért”. Az ember tehát annyira egyesül Istennel, mintha Jézusnak minden hatalmából azonnal részesülne is. Ez az a titok, a misztika, amiről Pál apostol ebben az igeszakaszban beszél.

Hiába beszélünk kijelentett titokról, az mégiscsak titok marad. Miért? Azért, mert csak az érti meg, aki átélte. Hiába beszélek én arról valakinek, hogy milyen nagy erőt tud adni az úrvacsora, és mekkora csodát jelent azzal élni, hogyha a másik még soha nem élte át. Hiába beszélek arról, hogy milyen csodás érzés az, amikor Isten irányítja az életemet és megadja a belső tartást, hogyha a másik mindig csak a saját feje után ment és még nem tapasztalta meg ezt a csodás vezetést. Pál apostol tehát ezért írta, hogy ez a titok a hitre vezető titok.

A másik jelző, ami megjelent itt, hogy ez nagy titok. Mondhatnánk nyugodtan, hogy ez teljesen természetes, hiszen Istenről szól, Hozzá tartozik. Csakhogy a titok nagysága nem csupán azért szerepel itt, mert az Istenhez tartozik, hanem azért is, mert nehezen érthető. Nem az emberi felfogóképességnek megfelelő. Isten az Ő Lelkével mégis létrehozza a csodát, hogy ezt az elképzelhetetlenül nagy titkot megértsük. Ahogyan Pál apostol írta az Efézusi gyülekezetnek: „képesek legyetek felfogni minden szenttel együtt: mi a szélesség és hosszúság, magasság és mélység” (Ef. 3.18). Bármilyen nagy tehát a titok, mégis képesek lehetünk azt megérteni.

A harmadik jellemzője ennek a titoknak az, hogy Jézusról szól. Az egyik kommentár író éppen ezért mondja erről a himnuszról, hogy ez a Timóteushoz írt első levélnek a szíve, a központi üzenete. Valóban nem is lehet más, hiszen Jézus Krisztust mutatja meg nekünk. Húsvét ünnepén pedig különlegesen kiemelkedik a Megváltó személye. Ő az, aki felett nem győzött a halál, Ő az, aki emiatt most is velünk lehet, Ő az, aki most ezen az istentiszteleten is közöttünk van Lelke által. Így a titoknak most is részesei vagyunk, hiszen eggyé válhatunk a Feltámadott Úrral! Ahogyan az énekünk mondja: „Lelkem tisztán és egészen egyesüljön teveled. El ne vonjon semmi többé, Tied legyek mindörökké!”

Amen!

Záró ének: 350. dicséret mind a 4 verse